

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Л. Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ
ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМ. Л. Н. ГУМИЛЕВА
GUMILYOV EURASIAN
NATIONAL UNIVERSITY

Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2015»
атты X Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
X Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2015»

PROCEEDINGS
of the X International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2015»

УДК 001:37.0
ББК72+74.04
Ғ 96

Ғ96

«Ғылым және білім – 2015» атты студенттер мен жас ғалымдардың X Халық. ғыл. конф. = X Межд. науч. конф. студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2015» = The X International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2015». – Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie-2015/>, 2015. – 7419 стр. қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-9965-31-695-1

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001:37.0
ББК 72+74.04

ISBN 978-9965-31-695-1

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2015

выделяются шесть уровней возможностей и пять уровней зрелости. Уровень возможности рассматривает общие и частные цели и практические действия по их применению. Уровни зрелости характеризуют предприятие в целом.

Все выше приведенные международные стандарты по проведению ИТ-аудита, являются рекомендациями и библиотеками лучших практик, на которые нужно ориентироваться при проведении аудита, и не представляют собой последовательной методики проведения аудита. Также данные стандарты ориентированы на проведение процессного аудита в сфере ИТ, а не проведение аудита ИТ и ИИ с точки зрения зависимости технической наполняемости от требований ИС.

Обобщая, можно сделать вывод, что на современном этапе развития аудиторской деятельности, операционный аудит является самым информативным для инвесторов и учредителей, т.к. представляет собой процесс исследования бизнес-процессов, в целях оценки их эффективности и получения управленческих рекомендаций. В связи с тем, что ИТ являются мощным вспомогательным ресурсом в ведении бизнеса, проведение ИТ-аудита является неотъемлемой частью, при проведении внутреннего операционного аудита.

Список использованных источников

1. Аренс Э.А., Лоббек Дж.К. Аудит: Пер. с англ. М.: Финансы и статистика, 1995. С.7-11
2. Андреев В.Д. Внутренний аудит: Учеб. пособие. М.: Финансы и статистика, 2003.
3. Железко Б.А. Оптимизация деятельности сети розничной торговли путем совершенствования их информационной инфраструктуры / Б.А. Железко, Г.Н. Подгорная // Экономика и управление. – 2010. – №2 (22). – С.93–100
4. Ситнов А.А. Аудит информационных систем: монография для магистрантов / А.А. Ситнов, А.И. Уринцов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2014. – 239 с.
5. Баранова, О.В. Методологические подходы к аудиту информационных систем / О.В. Баранова // Аудит и финансовый анализ. — 2013. — № 3. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://www.auditfin.com/fin/2009/3/04_05/04_05%20.pdf — Дата доступа: 16.02.2015.

УДК 657 65.052

ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕС КӘСІПОРЫНДАРЫНДА ҚОРЛАР ЕСЕБІН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Рахманберді Асылтас Талғатқызы

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 5В050800- Есеп және аудит мамандығының 3 курс
студенті, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі – Б. Аленова

Шағын және орта бизнес кәсіпорындарында қорлар есебі Ұлттық қаржылық есептілік стандартының «Бухгалтерлік есеп жүргізу» екінші бөлімінің үшінші «Қорлар есебі» параграфы бойынша және Шағын және орта бизнес кәсіпорындарына арналған қаржы есептілігінің халықаралық стандартының 13 бөліміне сәйкес жүргізіледі.

Ұлттық қаржылық есептілік стандарты «Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленген және шағын кәсіпкерлік субъектілерінің, сондай-ақ қызметінің айрықша түрі шетелдік валютамен айырбастау операцияларын ұйымдастыру болып табылатын заңды тұлғалардың қаржылық есептілік қағидаттары мен сапалы сипаттамаларын, бухгалтерлік есеп жүргізу және қаржылық есептілік жасау тәртібін айқындайды.

ҰҚЕС «Бухгалтерлік есеп жүргізу» екінші бөлімінің үшінші «Қорлар есебі» параграфы

бойынша қорлар – бұл қарапайым қызмет барысында сатуға арналған немесе өндірістік процесте немесе қызметтер көрсету кезінде пайдалануға арналған шикізат пен материалдар нысанындағы активтер.

ҰҚЕС «Бухгалтерлік есеп жүргізу» екінші бөлімінің үшінші «Қорлар есебі» параграфы бойынша қорлар төмендегідей жіктеледі:

- 1) сатып алынған және алып сатуға арналған тауарлар
- 2) алып сатуға арналған мүліктер(жер, ғимараттар, автомобильдер және т.б.)
- 3) субъект өзі өндірген сатуға арналған дайын өнім
- 4) дайын өнімді(немесе қызметті) өндіруге және сол өндірісті қамтамасыз етуге

арналған шикізат пен материалдар

5) аяқталмаған өндіріс - дайын деңгейіне жетпеген өнім және кейінгі түзеуге арналған жартылай фабрикаттар

- 6) жолдағы тауарлар

Қайта сатуға арналған мүліктер (жер, ғимарат, автомобильдер және т.б.) қорлар тізіміне сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерді танусыз енгізілген.

ҰҚЕС қолданатын субъектілердің бухгалтерлік шоттардың жұмыс жоспарында 1500 «Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер» бөлім шоттары қолданылмайды.

Қаржылық есептілікте қорлар өзіндік құн бойынша көрсетіледі.

Қорларды өлшеудің басты қағидасы болып табылатын екі өлшемнің ең аз шамасымен өлшеу: өзіндік құн бойынша немесе мүмкін болатын сатылымның таза құны бойынша өлшеу ұсынылмаған. ҰҚЕС бойынша қорлар тек қана өзіндік құнмен көрсетіледі.

1360 «Қорларды есептен шығару бойынша резерв» шоты ҰҚЕС қолданатын субъектілердің бухгалтерлік шоттардың жұмыс жоспарында қолданылмайды. Қайта өңдеуге шығыстар және қорлардың жағдайын және ағымдағы орналасқан жерін қамтамасыз ететін басқа да шығыстар олар жұмсалған кезеңнің шығыстары болып есептелінеді.

Қорлардың бастапқы құны бойынша құрылатын норма бұрын қолданылып жүрген №2 ҰҚЕС нормаларынан ерекшеленеді.

Бастапқы құнға №2 ҰҚЕС 217 пункт 85 параграфында көрсетілген өзіндік құнның элементтері кірмейді, олар:

- 1) тасымалдау шығындары;
- 2) қайта өңдеуге шығындар;
- 3) дайын өнімді, шикізат пен материалдарды сатумен тығыз байланысты басқа да

шығындар

Жоғарыда көрсетілген шығындар кезең шығыстары ретінде танылады.

Сонымен, сатып алынған немесе өндірілген қорлардың өзіндік құны басқа жолмен құрылады: тасымалдау шығындарының, қайта өңдеу және басқа да дайын өнімді, шикізат пен материалдарды сатумен тығыз байланысты басқа да шығындар есебінен.

Қорлардың өзіндік құнын бағалау «алғашқы түсім – алғашқы жөнелту» әдісі немесе кезең басындағы қорлардың орташа құнына және кезең ішінде сатып алынған (өндірілген) ұқсас қорлардың орташа құнына негізделетін орташа құн әдісі бойынша жүргізіледі.

№2 ҰҚЕС жағдайлармен салыстырғанда ҰҚЕС-та қорлардың тек екі ғана бағалау әдістері ұсынылған: «алғашқы түсім – алғашқы жөнелту» және орташа құн әдісі. Маңызды өзгеріс: №2 ҰҚЕС 228 пункт 87 параграфында көрсетілген спецификалық идентификация әдісі алынып тасталынған.

Орта кәсіпкерлік субъектілері қорлар есебін шағын және орта бизнес кәсіпорындарына арналған қаржы есептілігінің халықаралық стандартының «Қорлар» 13-бөліміне сәйкес қорлар бұлар:

қалыпты қызмет барысында сатуға арналған;

осындай сату үшін өндіріс үрдісіндегі;

өндіріс үрдісінде немесе қызмет көрсетулер кезінде пайдалануға арналған шикізат немесе материалдар нысанындағы активтер.

Кәсіпорын кем дегенде келесі екі шама бойынша қорларды бағалауы тиіс: өзіндік құн

және аяқтау мен сатуға жұмсаған шығындарды шегергеннен кейінгі есептік сату құнын.

Қорлардың өзіндік құнына міндетті түрде сатып алуға, қайта өңдеуге жұмсалған барлық шығындар және қорларды ағымдағы жай-күйіне және орналасқан жерге дейін жеткізу мақсатында жұмсалған шығындар жатады.

Шағын және орта бизнес кәсіпорындарына арналған қаржы есептілігінің халықаралық стандартының №13 «Қорлар» бөліміне сәйкес жүргізіледі. Қорлар бұлар:

- қалыпты қызмет барысында сатуға арналған;
- осындай сату үшін өндіріс үрдісіндегі; немесе
- өндіріс үрдісінде немесе қызмет көрсетулер кезінде пайдалануға арналған шикізат немесе материалдар нысанындағы активтер.

Қорлардың өзіндік құнына міндетті түрде сатып алуға, қайта өңдеуге жұмсалған барлық шығындар және қорларды ағымдағы жай-күйіне және орналасқан жерге дейін жеткізу мақсатында жұмсалған шығындар жатады.

Төменде қорлардың өзіндік құнынан алынып тасталатын және олардың пайда болуы кезеңінде шығыстар ретінде танылатын шығындардың мысалдары келтірілген:

- шикізаттың немесе жұмсалған еңбектің шамадан тыс жұмсалуды, немесе басқа да өндірістік шығындар;
- егер олар тек өндірістік үрдістің келесі кезеңіне көшу үшін осы өндірістік үрдісте қажет болғанда ғана сақтауға жұмсалатын шығындар;
- қорларды қазіргі орналасқан жеріне және жай-күйіне дейін жеткізуге байланысты емес әкімшілік үстеме шығыстар; және
- сатуға жұмсалатын шығындар.

Өзіндік құнды есептеу тәсілдері:

Кәсіпорын бірін-бірі алмастырмайтын қорлардың жекелеген баптарының, сондай-ақ арнаулы жобалар үшін өндірілген және оларға арналған тауарлардың немесе қызмет көрсетулердің өзіндік құны оларға жұмсалатын жеке шығындарды ерекше сәйкестендіру арқылы анықталуы тиіс.

Кәсіпорын қорлардың өзіндік құнын екі тәсіл: «алғашқы түскен өнім-алғашқы жөнелтілген өнім» ФИФО немесе орта өлшемдік құны арқылы бағалауы тиіс. Кәсіпорын негізгі қасиеттері мен оларды кәсіпорының пайдалану тәсілдері бойынша ұқсас барлық қорлар үшін өзіндік құнды есептеудің бір ғана тәсілін қолдануы тиіс. Әртүрлі негізгі қасиеттері бар немесе оларды пайдалану тәсілі бойынша ерекшеленетін қорлар үшін өзіндік құнды есептеудің әртүрлі тәсілдерін қолдануға жол берілуі мүмкін. Шағын және орта бизнес кәсіпорындарына арналған қаржы есептілігінің халықаралық стандарты «соңғы түскен өнім-алғашқы жөнелтетін өнім» ЛИФО әдісін қолдануға жол бермейді.

Кәсіпорын кем дегенде келесі екі шама бойынша қорларды бағалауы тиіс: өзіндік құн және аяқтау мен сатуға жұмсаған шығындарды шегергеннен кейінгі есептік сату құнын.

Баланстық бағалаудың мысалы. Баланстық бағалау есепті кезеңнің ең төменгі немесе нақты мөлшері бойынша қорлардың нақты өзіндік құны мен сатудың таза құнын таңдауда жатыр.

Қорлардың түрі	ФИФО әдісі	Орташа құн	Жиынтығы	Сатудың таза құны	Баланстық бағалау
А	4 000		4 000	5 000	4 000 (төмені)
Б		8 000	8 000	7 200	7 200 (төмені)
В	3 000		3 000	3 000	3 000 (тең)
Жиынтығы	7 000	8 000	15 000	15 200	14 200

Қорлар қысқа мерзімді активтер болып табылады және бухгалтерлік баланстың «Қысқа мерзімді активтер» бөлімінде есепке алынады. Материалдық құндылықтар айналым активтерінің ішінде өтімділігі жоғары активтерге жатпайды. Өйткені, бұл баптың ақша құралына айналуы үшін тек сатып алушыны табуға ғана емес, сонымен бірге сатып алушының сатылған қорлар үшін мерзімінде төлеуіне де біраз уақыт қажет. Шағын және орта бизнес кәсіпорындары мен ұйымдар қорлар есебін ұлттық қаржылық есептілік стандартының «Бухгалтерлік есеп жүргізу» екінші бөлімінің үшінші «Қорлар есебі» параграфы бойынша және шағын және орта бизнес кәсіпорындарына арналған қаржы есептілігінің халықаралық стандартының 13 бөлімін басшылыққа алады.

Қолданылған әдебиет

3. Шағын және орта бизнес кәсіпорындарына арналған Қаржы есептілігінің халықаралық стандарты

4. Шағын және орта бизнес кәсіпорындарына арналған Қаржы есептілігінің халықаралық стандартының түсіндірмесі

3. Ұлттық қаржылық есептілік стандарты. Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2013 жылғы 31 қаңтардағы № 50 бұйрығымен бекітілген.

4. Нұрсейітов, Е.О. Ұйымдардағы бухгалтерлік есеп: оқу құралы / Е.О. Нұрсейітов.- Толық., 1-рет қазақ тілінде шығарылған.- Алматы: Изд-во LEM, 2009.- 428 б.

УДК 336:947.31

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ЖИВОТНОВОДСТВА КАЗАХСТАНА

Садуакасова Ж.Р.

студентка кафедры «Учет, аудит и анализ»

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева

Научный руководитель- Ашкербекова С. И.

В настоящее время в Казахстане ключевое внимание уделяется животноводческому сектору. Казахстанский народ с давних времен считается кочевым народом и благодаря огромным пастбищным угодьям скот выращивался в экологически чистых условиях. Не удивительно, что Казахстан имеет большой потенциал в экспорте животноводческой продукции, особенно в поставках мяса на внешний рынок. Наличие в стране огромных естественных пастбищных угодий дает прекрасную возможность производить конкурентоспособную и, что немаловажно, экологически чистую животноводческую продукцию.

В Послании Президента народу Казахстана «Построим будущее вместе» от 28 января 2011 года, глава государства поставил задачу довести экспорт мяса крупного рогатого скота (КРС) до 60 тыс. тонн к 2016 году и до 180 тыс. тонн к 2020 году. Поставлена задача уйти от импорта мяса и стать одним из его крупных поставщиков на внешние рынки. [1]

В соответствии с этим, основной целью исследования является анализ текущей ситуации в развитии мясного животноводства в Казахстане, в частности увеличения численности крупного рогатого скота и выявление основных проблем.

В настоящее время для Казахстана складывается благоприятная рыночная конъюнктура, позволяющая существенно нарастить экспорт мяса. Это связано с наличием таких естественных конкурентных преимуществ как благоприятные природно-климатические условия, пастбищ (180 млн. га), близостью емких рынков сбыта соседних стран.

Для выполнения поставленной задачи АО «Национальный управляющий холдинг «КазАгро» разработана Программа развития экспортного потенциала мяса крупного рогатого скота Республики Казахстан на 2011-2020 годы, включающая в себя комплекс мер